

Charakteristiky kandidátov na udelenie verejného ocenenia „Ceny Košického samosprávneho kraja“

Verejné ocenenie „Cena Košického samosprávneho kraja“ udeľuje Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja podľa Zásad a postupu pre udeľovanie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja v znení neskorších dodatkov jedenkrát ročne piatim osobnostiam a kolektívom alebo právnickým osobám za osobitný prínos pre rozvoj Košického samosprávneho kraja, za činy statočnosti, ľudskosti a hrdinstva, za vynikajúce tvorivé činy a výsledky dosiahnuté v humanitárnej, cirkevnej, kultúrnej a umeleckej, publicistickej, verejnoprospešnej, podnikateľskej, technickej a športovej činnosti. Oznámenie o možnosti predkladania návrhov na udelenie ocenenia pre kolektívy a jednotlivcov bolo z úrovne predsedu Košického samosprávneho kraja zaslané všetkým obciam a mestám v Košickom kraji dňa 17. apríla 2012 a zverejnené na webovej stránke s termínom predkladania návrhov do 30. septembra 2012. V uvedenom období bolo Úradu Košického samosprávneho kraja doručených spolu 20 návrhov. V súlade s Čl. 5 ods. 1 vyššie uvedených zásad dňa 18. októbra 2012 zasadala na ten účel zriadená Komisia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja zložená z predsedov poslaneckých klubov a predsedov komisií zastupiteľstva, ktorá posúdila došlé návrhy a zastupiteľstvu odporučila udeliť Cenu Košického samosprávneho kraja v roku 2012 týmto jednotlivcom a kolektívom:

1. Mgr. Ladislav Bottlik
2. Štefan Bubán
3. Čarnica – folklórny súbor
4. Mikuláš Kasarda
5. Technická univerzita v Košiciach

1. Mgr. Ladislav Bottlik

Navrhovaný na ocenenie, pán Bottlik, promován pedagóg – telocvikár Pedagogického inštitútu Košice, sa narodil v roku 1942 v Košiciach.

V tomto roku uplynulo 50 rokov od významného historického úspechu košického športu, keď v roku 1962, 31. júla vodní pólisti Červenej Hviezdy Košice získali titul majstra ČSSR. Bol to prvý titul majstra ČSSR, ktorý získal kolektívny šport pre mesto Košice a zároveň prvý titul pre vodných pólistov ČH Košice. To bol aj začiatok úspešnej éry 34 titulov, ktoré v priebehu uplynulého pol storočia vybojovali pólisti pre mesto Košice a celý východoslovenský región.

Vodné pólo sa stalo vďaka svojim úspechom pýchou všetkých Východniarov, nakoľko úspechy, ktoré dosiahlo, nemajú v bývalej ČSSR a na Slovensku obdobu. A práve navrhovaný na ocenenie pán Bottlik je najvýraznejšou osobnosťou z pôvodného prvého majstrovského kolektívu a po väčšinu 50 ročnej éry stojí pri úspechoch košického vodného póla.

Najprv v rokoch 1962 – 1975 ako vodnopólový reprezentant ČSSR a hráč ČH Košice sa zúčastnil v roku 1966 ME v Utrechte a v roku 1974 ME vo Viedni. Od roku 1975 až do roku 2010 pôsobil ako profesionálny tréner v oddieloch:

- ČH Košice
- Mladost' Zagreb (CRO)
- Herceg Novi (MNE)

- VŠV Košice
- Neptuns St. Julian (Malta)
- VK Rovinj (CRO)
- VK Koper (SLO)
- VK NCHZ Nováky
- Schaufhausen (SUI)
- Horgen (SUI)
- ČH HORNETS Košice
- ND Neum (Bosna a Hercegovina)

Počas trénerskej činnosti medzi jeho najväčšie úspechy ako reprezentačného trénera určite patrí účasť na OH v Barcelone v roku 1992 a v roku 2000 v Sydney a taktiež účasť ako reprezentačného trénera na Majstrovstvách sveta v Perth v roku 1998. Osemkrát sa pán Bottlik zúčastnil na Majstrovstvách Európy - Jonkoping 1977, Split 1981, Strassbourg 1989, Atény 1991, Malta 1996, Sevilla 1997, Florencia 1999, Budapešť 2001 a dvakrát to bola účasť na Majstrovstvách Európy Juniorov v Budapešti – 1978 a na Malte – 2007.

Spolu pán Bottlik získal 30 titulov majstra ČSSR a majstra Slovenskej republiky (24 x ČH Košice, 5 x NCHZ Nováky, 1 x ČH Hornets Košice), 22 x Slovenský pohár, 1 x Juhoslovanský pohár (Mladost' Zagreb), 1 x Švajčiarsky pohár. V roku 1965 získal titul Majster športu a v roku 1969 získal ocenenie Zaslúžilý majster športu.

Udelenie ocenenia pánovi Bottlikovi sa navrhuje pri príležitosti jeho životného jubilea - 70 rokov za jeho osobný prínos k rozvoju vodnopólového športu v regióne.

2. Štefan Bubán

Štefan Bubán, rodák z Pavloviec nad Uhom, štúdiá absolvoval na Vysokej pedagogickej škole v Prešove a Pedagogickej fakulte Univerzity J. A. Komenského v Bratislave. Tam absolvoval v roku 1963 aj štúdium u jedného z predstaviteľov medzivojnovnej generácie slovenského výtvarného umenia, profesora Eugena Lehotského. Štefan Bubán získal základ z toho, čomu sa hovorí maliarske zmocnenie sa života predstavujúce zobrazenie vonkajšieho a vnútorného sveta v obraze. S jeho menom sa spája vývin slovenského maliarstva za posledných štyridsať rokov.

Po ukončení vysokoškolského štúdia vo svojej tvorbe začínal s abstrakciou. Ako Východniar sa začal venovať predovšetkým Zemplínu a do diel vkladal veľa optimizmu. Neobchádzal ani také ťažké témy ako tragédia vojny, Hirošimu a Osvienčim, množstvo diel venoval aj ekologickým témam. Dôležitú úlohu v jeho tvorbe zohráva farba, vďaka tomu sa Bubánova tvorba líši od tvorby viacerých súcontníkov.

Sám umelec svoje diela charakterizuje ako optimistické, nepodliehajúce pesimizmu. Obrazy nemaľuje podľa vkusu ľudí, pre pána Štefana Bubána je jeho tvorba svetom fantázie a objavov. Svojimi dielami hľadá nepoznané a láka ho svojou tvorbou vyjadrovať neznáme.

„Pre pochopenie obrazov Štefana Bubána potrebuje divák iba zrak. Jeho obrazy predstavujú skutočné umenie, skutočnú maľbu a na ich vytvorenie potreboval môj otec iba ticho“, uviedla pri otvorení výstavy Štefana Bubána – Maľba vo Východoslovenskej galérii v mesiacoch jún a júl 2012 riaditeľka Lena Lešková.

Obrazy trebišovského maliara Štefana Bubána vzbudzujú obdiv nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, kde sa predstavil na viacerých samostatných a kolektívnych výstavách. Úspechom je určite veľká medzinárodná výstava Jesenný parížsky salón, Japonci ho zaradili do publikácie medzi sto najvýznamnejších súčasných umelcov. Vystavoval v meste Cannes na výstave počas filmového festivalu, spomedzi dvesto výtvarníkov a osemsto diel, získal zlato. Taktiež vystavoval v Berlíne, Londýne a v Káhire.

Navrhnutý na ocenenie pán Štefan Bubán získal množstvo ocenení rôzneho druhu, ktoré vníma ako akési potvrdenie, že to, čo robí, robí dobre.

Udelenie ocenenia „Ceny Košického samosprávneho kraja“ v roku 2012 sa navrhuje výtvarníkovi, maliarovi Štefanovi Bubánovi pri príležitosti životného jubilea – 80 rokov za celoživotné pôsobenie v slovenskej maliarskej tvorbe.

3. Čarnica – folklórny súbor

Folklórny súbor Čarnica je najstarším folklórnym súborom v Košiciach. Vznikol v roku 1957 ako prirodzený nasledovník detského folklórneho súboru Vienok. Za 55 rokov svojej nepretržitej existencie sa v súbore vystriedalo viac ako 1500 tanečníkov, tanečníčok, spevákov, speváčiek, muzikantov a muzikantiek. Súbor prešiel rôznymi vývojovými etapami, napriek tomu si stále zachováva svoju tvár, svoj štýl práce a svoje miesto v povedomí obdivovateľov folklóru. Počas svojej existencie potešil milovníkov folklóru niekoľkými desiatkami choreografií z oblastí Spiša, Abova, Gemera, Zemplína, Šariša, či z Goralskej oblasti. V súčasnosti pracuje súbor ako Občianske združenie Folklórny súbor Čarnica.

Základnými cieľmi Združenia je zachovávanie kultúrnych hodnôt a propagácia slovenského folklóru medzi širokou verejnosťou doma i v zahraničí. Aj keď hlavnou činnosťou súboru je nachádzať, uchovávať a ďalej šíriť to, čo sa kedysi zrodilo v srdciach našich prastarých otcov a materí, výchova a vzťah mladých ľudí k národu, k jeho tradíciám a k hrdosti na rodný kraj je neoddeliteľnou súčasťou činnosti Združenia.

V Občianskom združení Folklórny súbor Čarnica pôsobí okrem samotného súboru Čarnica aj detský folklórny súbor Čarnička, v ktorom pod vedením skúsených bývalých členiek Folklórneho súboru Čarnica účinkuje približne 50 detí vo veku od 6 do 14 rokov. V rámci združenia pracuje aj Detská tanečná škola Čarnulienka, v ktorej sa deti od 4 rokov učia základom ľudového tanca, spoznávajú ľudové piesne, zvyky, či riekanky. Každý rok sa v Čarnulienke vystrieda okolo 100 detí. Občianske združenie Folklórny súbor Čarnica sa aktívne podieľa na kultúrnom dianí v Košiciach, je spoluorganizátorom akcií počas Košických folklórnych slávností a Cassovia Folkfestu, programovo sa podieľal aj na 1. ročníku Svätovánskej múzejnej noci. V roku 2005 mala Čarnica česť reprezentovať Košice na karnevale v družobnom meste Verona v Taliansku, v spolupráci s Krajským osvetovým strediskom sa niekoľkokrát zúčastnila na výmenných kultúrnych podujatiach v Poľsku. V máji 2006 pripravila Čarnica pod záštitou primátora mesta Košice celovečerný program „O Marošovi“, ktorý bol venovaný vedúcemu súboru Mariánovi Balogovi pri príležitosti jeho šesťdesiatin. V máji 2011 pripravila Čarnica spomienkový program „Hľadanie krásna“, ktorý bol venovaný nedožitým osemdesiatinám vynikajúceho choreografa a dlhoročného umeleckého vedúceho súboru Jožka Karáska. Tradíciou sa stali aj programy „Vianoce s Čarnicou“, ako aj premiérové programy, ktoré súbor pripravuje nielen pre verejnosť,

ale predovšetkým pre bývalých členov súboru pri každom 5-ročnom výročí od jeho vzniku. Folklórny súbor Čarnica reprezentoval počas svojej existencie slovenský folklór na 72 zahraničných zájazdoch v 21 krajinách Európy a Ázie.

Čarnica je laureátom Svetového festivalu mládeže a študentstva v Helsinkách a Berlíne. Veľký úspech priniesla Čarnici účasť na prestížnom medzinárodnom súťažnom folklórnom festivale vo francúzskom Dijone, kde v roku 2005 v konkurencii 13 profesionálnych súborov získala Čarnica, doposiaľ ako jediný slovenský súbor, Zlatú reťaz v kategórii štylizovaného folklóru. Na tomto festivale získala Čarnica ocenenie už aj v roku 1963, keď jej bola udelená Bronzová reťaz. Ďalším veľkým úspechom súboru bola účasť na súťažnom medzinárodnom festivale v tureckej Burse, kde v konkurencii 50 súborov získala mimoriadne ocenenie medzinárodnej poroty „Cenu sympatie“.

Folklórny súbor Čarnica je nositeľom štátneho vyznamenania „Za vynikajúcu prácu“, Ceny mesta Košice, je laureátom viacerých celoslovenských prehliadok choreografií, držiteľom ocenenia Národného osvetového centra „Medaily D. G. Licharda“.

V súčasnosti súbor pripravuje premiérový program pri príležitosti 55. výročia založenia súboru, ktorý bude uvedený v Štátnom divadle v Košiciach dňa 17. 11. 2012.

Udelenie ocenenia „Ceny Košického samosprávneho kraja“ v roku 2012 sa navrhuje pri príležitosti 55. výročia založenia súboru a za zachovávanie ľudových tradícií a úspešnú reprezentáciu ľudového folklóru doma i v zahraničí.

4. Mikuláš Kasarda

*Ja malý básnik som.
Skromné sú moje verše na obrazy
jak plodmi skúpo obsypaný strom.
No cit v nich je, čo nezamrazí.
(...)
Nepotrebujem na hrob mohyly
a verše moje slávu u publika.
Ak dali čo len kvapku posily
v tých časoch zlých, to stačí pre básnika.*

(úryvok z básne *Zo životopisu*)

Mikuláš Kasarda, slovenský básnik žijúci v Sečovciach, sa narodil v roku 1925 v Sačurove. Vzdelanie získaval v Michalovciach, v rokoch 1946 - 1950 študoval v Bratislave na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity odbor slovenčina – filozofia, v Prešove v rokoch 1960 - 1964 študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika nemčinu. V rokoch 1946 - 1947 pracoval ako učiteľ v Trebišove, neskôr bol redaktor v Československom rozhlase v Košiciach, striedavo učil na Gymnáziu v Sečovciach a na Gymnáziu v Michalovciach. Dnes je na dôchodku.

Vo svojich dielach sa často vracal k rodnému zemplínskemu kraju, práci roľníkov, k svojej pedagogickej praxi i spoločenským problémom. Okrem poetickej tvorby pre dospelých sa venoval i písaniu poézie pre deti. Prekladal z nemeckej literatúry (Johann Wolfgang Goethe, Friedrich Schiller), maďarskej (Endre Ady) a českej poézie (Jan Neruda). Jeho poetická tvorba vyšla v zbierkach básní:

- 1953 – *Širokými ulicami*
- 1958 – *Kohútí spev*
- 1963 – *Pre teba*
- 1968 – *Zemplínske leto 1968*
- 1974 – *Predletie*
- 1982 – *Krajinské dažde*
- 1985 – *Cesta búrkou*
- 1990 – *Zápočet*
- 1995 – *Podvečerné poľné cesty*
- 1999 – *Duchovné piesne*, spolupráca na diele

Z tvorby pre deti je z roku 1962 známa Lopta na oblohe.

Navrhnutý na ocenenie pán Kasarda je od roku 2011 nositeľom Ceny Fra Angelica, v tom istom roku mu bola udelená aj Cena primátora mesta Sečovce Pro nobis.

Udelenie ocenenia „Ceny Košického samosprávneho kraja“ v roku 2012 sa navrhuje za celoživotné pôsobenie v slovenskej poetickej tvorbe.

5. Technická univerzita v Košiciach

Vysoká škola technická v Košiciach, ako predchodkyňa Technickej univerzity v Košiciach (TUKE), bola založená rozhodnutím vlády Československej republiky v roku 1952. Bezprostredným dôvodom bol rozvoj hutníckeho, spracovateľského strojárneho a dobývacieho priemyslu v regióne východného Slovenska s cieľom vychovávať odborný personál pre zabezpečenie intenzívneho rozvoja priemyslu.

Charakter vtedajšieho priemyselného zázemia definoval aj 3 zakladajúce fakulty – Banícku, Hutnícku fakultu a Fakultu ťažkého strojárstva. Neskôr bola s pomocou Strojníckej fakulty (SjF) založená Elektrotechnická fakulta a následne s podporu Baníckej fakulty Stavebná fakulta. Úspešná činnosť vysunutého pracoviska SjF TUKE v Prešove a jeho spolupráce s výskumným ústavom VUKOV viedla k založeniu Fakulty výrobných technológií TUKE v Prešove. Potreby vzdelávania odborníkov v oblasti ekonomických odvetví so zameraním na bankovníctvo a investovanie boli dôvodom na založenie Ekonomickej fakulty TUKE. Snaha o rozvoj umeleckého vzdelávania v regióne východného Slovenska bola završená založením Fakulty umení, ako súčasť odborov technického vzdelávania. Rozhodnutie Ministerstva obrany Slovenskej republiky o zrušení Vojenskej leteckej akadémie M. R. Štefánika v Košiciach bola výzva pre vtedajšie vedenie TUKE s cieľom zachovať vzdelávania odborníkov, ako aj výskum v oblasti leteckých technológií, založiť na TUKE Leteckú fakultu. V súčasnosti má teda TUKE 9 fakúlt s diverzifikovanými študijnými odbormi a programami, čo spĺňa podmienky na existenciu vysokoškolského vzdelávania univerzitného typu.

TUKE je najväčšou vysokou školou vo Východoslovenskom regióne, pričom sa v rámci rôznych rankingov, či už v rámci SR, ale hlavne v zahraničí umiestňuje na 2 až 4 mieste v rámci hodnotenia vysokých škôl v Slovenskej republike.

V spolupráci s Košickým samosprávnym krajom sa TUKE prostredníctvom členstva jej pracovníkov v rôznych spoločnostiach a komisiách podieľa na príprave a realizácii rozvojových programov regiónu Košického samosprávneho kraja a Prešovského samosprávneho kraja,

zdokonalení prípravy absolventov odborných stredných škôl, ktorých potrebuje tak priemysel v regióne ako aj univerzitné študijné odbory.

TUKE je motorom rozvoja výskumu a inovácií v regióne. Prostredníctvom Európskych štrukturálnych fondov získali pracovníci TUKE finančné prostriedky vo výške viac ako 100 miliónov Eur na rozvoj výskumu a vzdelávania na vysokých školách. V súčasnosti sa uchádza TUKE o jeden z najväčších projektov v rámci zakladania Vedecko – technologických parkov v rámci Slovenskej republiky s tým, že v Košiciach by bol obsahovo zameraných na rozvoj nových technológií s ťažiskom na informačné a komunikačné technológie. V prípade úspechu projektu sa v spolupráci so združením IT Valley Košice vytvorí nielen znalostná báza pre inovácie a rozvoj v odbore IKT, ale aj nové atraktívne pracovné príležitosti pre mladých odborníkov tak, aby neodchádzali za prácou do iných regiónov alebo štátov Európy.

Počas 60 rokov existencie vysokoškolského technického umeleckého vzdelávania na TUKE ukončilo štúdium viac ako 40 tisíc absolventov, čo je rozhodujúci potenciál pre rozvoj regiónu v rámci Košického samosprávneho kraja, ako aj Prešovského samosprávneho kraja - odhadom je možné konštatovať, že cca 80 % absolventov ostalo a ostáva pracovať vo Východoslovenskom regióne.

V rámci TUKE sa rozvíjajú aj ďalšie činnosti spojené s vysokoškolským životom a to tak v umeleckej Collegium technicum, Jahodná, ako aj športovej činnosti, napr. v roku 2012 boli 3 absolventky TUKE (sestry Veldákové a Katka Bérešová) účastníkmi Letných olympijských hier v Londýne 2012.

Udelenie ocenenia „Ceny Košického samosprávneho kraja“ v roku 2012 sa navrhuje pri príležitosti 60. výročia založenia a za vynikajúce výsledky vo vzdelávacej a vedeckej činnosti, ktorými úspešne reprezentuje Košický samosprávny kraj.

Košice 19. 10. 2012